

prima instanță – D. Mardari
instanța de apel – N. Traciuc, A. Șpac, I. Cotruță

dosarul nr. 2ra-1581/15

DECIZIE

23 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii Ion Corolevschi, Iuliana Oprea, Ion Druță, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Popescu Vitalie, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui ÎCS „Daw Benta Mol” SRL împotriva lui Popescu Vitalie cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Popescu Vitalie și menținută hotărîrea Judecătoriei Ciocana municipiul Chișinău din 13 decembrie 2013

c o n s t a t ă

La 18 noiembrie 2013 ÎCS „Daw Benta Mol” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popescu Vitalie cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a inițiat relații contractuale cu pîrîtul din anul 2008. Pe parcursul anilor 2008-2010 Popescu Vitalie și-a executat obligațiile contractuale și a plătit prețul pentru marfa livrată de reclamant, însă începînd cu anul 2011 pîrîtul nu și-a executat corespunzător obligațiile și nu a achitat sumele restante confirmate prin facturi fiscale.

În pofida somațiilor precedente care au fost efectuate prin intermediul telefonului, a discuțiilor directe, dar și scrisorii recomandate din 22 iunie 2012 și 29 iunie 2013, obligațiile pîrîtului de a achita plățile restante nu au fost executate. Or, după cum rezultă din facturile fiscale, Popescu Vitalie are restante în sumă de 51164,36 lei, iar adițional și dobînda de întârziere în sumă de 2256,84 lei.

Cere reclamantul încasarea de la Popescu Vitalie a datoriei de 51164,36 lei, a dobânzii de întârziere de 2256,84 lei, a cheltuielilor de judecată de 1602,64 lei.

Ulterior, reclamantul și-a concretizat pretențiile și a solicitat încasarea de la pîrît a datoriei de 51164,36 lei, a dobânzii de întârziere de 1691,93 lei și cheltuielile de judecată de 4602,64 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ciocana municipiul Chişinău din 13 decembrie 2013, a fost admisă parţial acţiunea şi dispusă încasarea de la Popescu Vitalie în beneficiul ÎCS „Daw Benta Mol” SRL suma datoriei de 51164,36 lei, dobînda de întârziere de 1691,93 lei, 1585,69 lei cu titlu de costuri şi 1500 lei cu titlu de cheltuieli, iar în total suma de 55941,98 lei.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 12 februarie 2015, a fost respins apelul declarat de către Popescu Vitalie şi menţinută hotărîrea Judecătoriei Ciocana municipiul Chişinău din 13 decembrie 2013.

La 11 mai 2015 Popescu Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei instanţei de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătoreşti, cu pronunţarea unei noi hotărîri de respingere a acţiunii sau restituirea pricinii spre rejudecare în instanţa de apel.

În motivarea recursului a indicat că, intimatul la înaintarea acţiunii şi-a întemeiat pretenţiile doar în baza a două facturi fiscale. Recurentul nu neagă existenţa relaţiilor contractuale cu ÎCS „Daw Benta Mol” SRL începînd cu 02 octombrie 2008 şi pînă la 10 iulie 2012, procurînd de la ultimul materiale de construcţie. Însă, examinînd actul de verificare, se constată că achitările nu erau efectuate pe fiecare factură în parte, ci erau achitate cumulativ. Or, între părţi au fost instituite relaţii contractuale bazate pe încredere, astfel recurentul nu efectua achitarea preţului la eliberarea fiecărei facturi sau la eliberarea mărfii, ci puteau fi efectuate şi plăţi în avans sau pe parcurs.

În cadrul şedinţelor de judecată Popescu Vitalie a prezentat alte dispoziţii de plată, din care rezultă stingerea datoriilor în baza facturilor de plată în baza cărora intimatul îşi întemeiază pretenţiile. Ba mai mult, aceste dispoziţii de plată au fost indicate şi de către intimat în actul de verificare prezentat de acesta ca probă în cadrul şedinţelor de judecată.

Deşi instanţele au constatat existenţa între părţi a raporturilor contractuale pe durata anilor 2008-2012, la adoptarea hotărîrilor au dispus încasarea sumei doar în baza a două facturi fiscale.

La fel, intimatul a prezentat şi unele facturi de plată (20 la număr în sumă totală de 49544,54 lei) în care lipseşte semnătura recurentului la rubrica „cumpărător” şi la rubrica „a primit marfa”, cu toate acestea însă instanţele le-au apreciat ca probe.

Susţine că nu s-a eschivat de la efectuarea expertizei, astfel a depus expertului mostrele lui de semnătură, însă din cauza că nu erau suficiente, a fost imposibil şi insuficient pentru a da un răspuns categoric. Respectiv, pentru efectuarea unei expertize complete, erau necesare mai multe mostre a scrisului recurentului. Instanţa de apel însă nu l-a înştiinţat în vreun mod pe Vitalie Popescu despre acest fapt.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Instanţa de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale şi a declarat recursul la 11 mai 2015 în termen, în cazul în care deşi decizia motivată a instanţei de apel din 12 februarie 2015 a fost expediată în adresa lui Popescu Vitalie la 09 martie 2015 (f.d. 74), la materialele cauzei lipseşte dovada de recepţionare a acesteia.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înştiinţarea participanţilor la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum s-a stabilit, ÎCS „Daw Benta Mol” SRL prin acțiunea înaintată pretinde de la Popescu Vitalie la încasarea datoriei în mărime totală de 51165,65 lei, confirmată prin facturile fiscale FV0660782 din 17 iunie 2011 în sumă de 1879,16 lei (f.d.9) și FV3231270 din 12 iulie 2011 în sumă de 49285,20 lei (f.d.10).

Instanțele la adoptarea hotărârilor au admis pretențiile reclamantului și au dispus încasarea sumei restante de 51165,65 lei și a dobânzii aferente la aceasta. În motivarea soluțiilor sale instanțele au indicat că nu pun la dubii existența raporturilor contractuale care au existat între părți pe perioada din 02 octombrie 2008 și până la 10 iulie 2012 care, după cum a afirmat nemijlocit ÎCS „Daw Benta Mol” SRL, erau inițial de bună-credință, iar ulterior Popescu Vitalie a încetat de a-și onora obligațiile contractuale.

Cu toate acestea, instanțele au ignorat argumentele recurentului – intimat precum că el achita prețul bunurilor în avans, iar modalitatea dată de plată era acceptată de vânzător reieșind din aceleași relații contractuale bazate pe încredere, or conform actelor de verificare a decontărilor reciproce dintre părți se constată că achitățile nu erau efectuate pe fiecare factură în parte, ci cumulativ. Instanțele însă au respins argumentele lui Popescu Vitalie, din considerentul că poziția acestuia nu a fost probată în vreun mod printr-un document confirmativ.

În vederea administrării probelor pîrîtul, prin intermediul avocatului său, a înaintat un demers privind numirea unei expertize criminalistice a scrisului ce ar constata sau infirma legalitatea semnăturii lui Popescu Vitalie aplicate pe facturile fiscale prezentate de reclamant. Prima instanță însă a respins demersul dat prin încheierea din 13 decembrie 2013 (f.d.192A, vol. I), pe motiv că reclamantul pretinde la încasarea datoriei doar în baza a două facturi fiscale - FV0660782 din 17 iunie 2011 și FV3231270 din 12 iulie 2011, or în privința acestora Vitalie Popescu nu a prezentat careva solicitări.

Același demers a fost înaintat și în fața instanței de apel, care a fost admis prin încheierea din 30 aprilie 2014. Însă dreptul apelantului în acest sens nu a fost realizat pe deplin, deoarece potrivit concluziei CNEJ din 09 octombrie 2014, a fost imposibil de stabilit dacă au fost executate de către Popescu Vitalie semnăturile din numele lui pe cele 20 facturi fiscale prezentate, din motivul lipsei (neprezentării) modelelor libere de scris în grafia latină a semnatarului (f.d.34, vol. II).

În conformitate cu art. 117 al. (1) și al. (2) CPC, probe în pricini civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor

persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar instanța judecătorească (judecătorul), la rîndul său, este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor, conform art. 118 al. (1) și al. (5) CPC.

Totodată, art. 119 al. (1) CPC stabilește că, probele se adună și se prezintă de către părți și de alți participanți la proces. Dacă în procesul de adunare a probelor apar dificultăți, instanța poate contribui, la solicitarea părților și altor participanți la proces, la adunarea și prezentarea probelor necesare.

Or, conform circumstanțelor cauzei, instanțele au ignorat normele procesuale enunțate și au admis pretențiile reclamantului doar în baza probelor prezentate de acesta, fără însă a da apreciere și obiecțiilor pîrîtului pe margea acțiunii înaintate.

Astfel, Colegiul constată că instanțele nu s-au expus asupra argumentului lui Vitalie Popescu precum că în unele facturi de plată prezentate de societate lipsea semnătura cumpărătorului la rubrica „a primit marfa”. Totodată, urma să se dea apreciere și argumentului precum că în actele de verificare a decontărilor reciproce dintre părți sunt incluse și sume neconfirmate prin facturi fiscale.

În acest sens, ar fi rațional de a dispune efectuarea unei expertize contabile, pentru a stabili dacă prețul mărfurilor inclus în facturile fiscale prezentate la materialele cauzei se contrapun cu sumele indicate în actele de verificare a decontărilor reciproce dintre părți, în cazul în care norma procesuală acordă un astfel de drept părților la cererea lor, precum și din oficiu, conform art. 148 CPC.

Totodată, instanța urmează să pună în discuție și posibilitatea numirii unei expertize criminalistice a scrisului suplimentare sau repetate, în caz dacă recurentul nu renunță de la aceasta.

În cumulul celor menționate, Colegiul denotă faptul că instanțele nu au soluționat fondul cauzei, circumstanță ce impune casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2015, cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de apel. Or, instanța de recurs poate restitui pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a fost constatată încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art.432 alin.(3) lit.d) și f) CPC.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o decizie întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Popescu Vitalie.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a ÎCS „Daw Benta Mol” SRL împotriva lui Popescu Vitalie cu privire la încasarea datoriei și a dobînzii de

întârziere, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea

Ion Druță

Galina Stratulat